

Beredskap för att hantera ökade behov inom LSS Härnösands kommun

Socialnämnden

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
2. Granskningsresultat	4
3. Bedömning och rekommendationer	8

Sammanfattning

Uppdrag och bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Härnösands kommun har Deloitte granskat socialnämndens beredskap för ökade behov inom LSS-området.

Syfte

Syftet med granskningen har varit att bedöma om socialnämnden har en tillräcklig beredskap för att kunna hantera ökade behov inom LSS.

Svar på syfte och revisionsfrågor

Vår bedömning är att det finns förbättringsmöjligheter gällande socialnämndens beredskap för ökade behov inom LSS. Det görs inte dokumenterade kartläggningar eller prognoser även om en viss vetskap om kommande behov finns genom kontakter mellan skola och området för funktionshindrade.

Det har setts en ökning i behoven de senaste två åren. En orsak till det är att det kommer in fler ansökningar från personer med andra diagnoser än de som tidigare ansökt om insatser (ex. personer med asberger). Med anledning av att behovet både ökar och förändras anser vi att det bör göras en översyn av processen kring planering, beslut och verkställande av LSS-insatser. I översynen bör både biståndsenheten och den verkställande enheten delta. Det bör exempelvis diskuteras vilka kriterier som ska ligga till

grund för beslut om olika typer av insatser, vilket behov som finns av att anpassa stödet samt vilken kompetensutveckling som behövs.

Rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Det bör genomföras strukturerade kartläggningar och prognoser kring kommande behov och ansvarsfördelningen för det arbetet måste klargöras.
- På grund av ökade och förändrade behov bör nämnden göra en översyn av processen för planering, beslut och verkställande av LSS-insatser.
- En strukturerad samverkan behöver etableras, både inom nämnden och mellan nämnden och andra nämnder.

DELOITTE AB

Härnösand 2016-10-12

Marianne Harr

Veronica Blank

Certifierade kommunala revisorer

1. Inledning

1.1. Uppdrag och bakgrund

Omsorg om funktionshindrade utgör en relativt stor del av socialnämndens kostnader och behovet har ökat de senaste åren. Genom Lag om särskilt stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) kan personer beviljas insatser och de insatserna ska verkställas inom skälig tid. Det är därför viktigt att nämnden har beredskap för att kunna tillgodose behoven och uppfylla lagens krav.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Härnösands kommun har Deloitte granskat socialnämndens beredskap för ökade behov inom LSS.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om socialnämnden har en tillräcklig beredskap för att kunna hantera ökade behov inom LSS.

Granskningen har avgränsats till att omfatta följande revisionsfrågor:

- Genomförs dokumenterade kartläggningar av behov?
- Finns en plan för att kunna möta ökade behov (på lång- och kort sikt)?
- Är ansvarsfördelningen klargjord för kartläggning och planering?

- Finns en fungerande samverkan mellan verksamheter inom nämnden och andra nämnder/förvaltningar?
- Säkerställer nämnden att det avsätts resurser i takt med ökade behov?
- Vilken rapportering sker i nämnden?

1.3. Revisionskriterier

Revisionskriterierna är de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

I denna granskning har revisionskriterierna huvudsakligen utgjorts av

- Kommunallagen
- Interna styrdokument

1.4. Metod

Granskningen har genomförts med följande metod:

- Intervjuer
- dokumentstudier

1.5 Avgränsning

Granskningen är avgränsad till socialnämnden.

2. Granskningsresultat

2.1. LSS och kommunens ansvar

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS 1993:387) är en rättighetslagstiftning. Utgångspunkten i lagen är att en person som har en funktionsnedsättning har rätt till olika insatser. För att ha rätt till insats ska man tillhöra "personkretsen". I lagen beskrivs vilka personer som avses¹:

1. med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,

2. med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller

3. med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Omfattas personen finns möjlighet att få insats. Det finns 9 insatser²:

1. rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga

funktionshinder,

2. biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt [51 kap. socialförsäkringsbalken](#),

3. ledsagarservice,

4. biträde av kontaktperson,

5. avlösarservice i hemmet,

6. korttidsvistelse utanför det egna hemmet,

7. korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov,

8. boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet,

9. bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna,

10. daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig. Lag (2010:480).

¹ LSS 1§

² LSS 9 §

2.2. Antal personer med beviljade insatser enligt LSS i Härnösand

I oktober 2015 fanns totalt 292 pågående insatser i Härnösand. Nedan tabeller över hur många personer som beviljats olika typer av insatser inom LSS de senaste åren.

Insats	År 2013	År 2014	År 2015
Råd och stöd	6	6	6
Personlig assistans	10	10	12
Ledsagarservice	44	44	40
Kontaktperson	94	94	100
avlösarservice	9	9	11
Korttidsvistelse	42	42	37
Korttidstillsyn	49	49	35
Boende barn	0	0	0
Boende vuxna	121	121	118
Daglig verksamhet	154	154	161
Totalt(antal personer med insats)			292

Källa: statistik Socialstyrelsen

Som tabellen visar är de tre största insatserna i kommunen kontaktperson, boende för vuxna samt daglig verksamhet.

2.3 Beslut som inte kunnat verkställas

När en person blivit beviljad en insats ska den verkställas inom en skälig tid. Tillsynsmyndighet är Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Nämnden tar beslut om en gynnande insats och därefter lämnas det över för verkställande.

Om ett beslut inte verkställts inom tre månader ska kommunerna rapportera detta till IVO. Kommunerna rapporterar varje kvartal. Om IVO bedömer att den enskilde har fått vänta oskäligt länge på att ett beslut ska verkställas kan myndigheten ansöka om utdömmande av en särskild avgift hos förvaltningsrätten.

I tabellen nedan visas de beslut som inte kunnat verkställas per september 2016. Det är i dagsläget bostäder som saknas.

Antal	Behov Insats
7	Gruppboende
6	Serviceboende

2.3. Organisation

I Härnösand är det socialnämnden som beviljar insatser inom LSS. När en ansökan inkommer hanteras den av en biståndshandläggare vid biståndsenheten. Handläggaren gör en bedömning

huruvida en person tillhör personkretsen och därefter fattas ett myndighetsbeslut.

Verkställandet av insatser sker genom området "omsorg om funktionshindrade". När ett biståndsbeslut har tagits skrivs det in i verksamhetssystemet Treserva. Därefter kan den verkställande enheten se beslutet i systemet och verkställa det. Det sker enligt uppgift ingen annan kontakt mellan biståndsenheten och verkställande enheten.

Nedan beskrivs verksamheten kring boende och daglig verksamhet som är omfattande verksamheter inom LSS:

Boende

I Härnösand finns servicebostäder och gruppboendestäder.

Det finns för närvarande 17 gruppboendestäder. Gruppboendestad är avsett för de som har ett omfattande behov av stöd och omvårdnad och här finns personal dygnet runt. Boendet består av ett mindre antal små lägenheter. I gruppboendestäderna får maximalt 6 personer bo.

Det finns också 3 servicebostäder. Serviceboende är en mellanform mellan ett helt självständigt boende i egen lägenhet och en lägenhet i gruppboendestad. Här behöver personerna mindre personaltöd än den som bor i gruppboendestad. De boende får klara fler sysslor i lägenheten. Maximalt 10 personer kan bo i servicebostäderna.

Daglig verksamhet

I Härnösands kommun finns olika dagliga verksamheter för olika behov och förutsättningar. Varje Daglig verksamhet har ett visst antal platser.

Kommunen erbjuder:

- Verksamheter för de som behöver stöd med tydliggörande struktur. Där erbjuds enklare aktiviteter, sinnesupplevelser, trygghet och samvaro.
- Verksamheter med mer arbetsliknande uppgifter för att träna förmågor och färdigheter; t.ex. café, demontering, serviceuppdrag, teater eller skapande/hantverk.
- Företagsplats - som innebär självständigt arbete på något företag i Härnösand.

Alla som har sysselsättning inom kommunens dagliga verksamhet ska ha en genomförandeplan som utarbetas tillsammans med personalen.

2.4 Planering

Det arbete som bedrivs med planering för framtida insatser dokumenteras inte men representanter för verksamhetsområdet "omsorg om funktionshindrade" erhåller information som gör att planering kan göras, främst från skolan. Genom vetskaper om hur många ungdomar som ska sluta gymnasiet kan en del av det förväntade behovet ses inom boende och daglig verksamhet.

Tidigare fanns en möjlighet att lämna in en intresseanmälan om framtida behov av insats men det blev förvirrande eftersom det ibland uppfattades som att en person hade ansökt om en insats. Därför togs möjligheten till intresseanmälan bort.

Verksamhetsområdet omsorg om funktionshindrade rapporterar antal gynnande men ej verkställda beslut till nämnden varje månad. Under år 2015 sågs ett ökat behov och därför togs beslutet att bygga två nya gruppbostadser. Dessa beräknas vara färdiga år 2017.

Det fanns flera grunder till beslutet. Ett antal brukare har blivit äldre och fått ändrade behov, ett ovanligt stort antal ungdomar skulle gå ur gymnasiet och vissa personer bor i boenden idag behöver bättre anpassade sådana. I tjänsteskrivelsen finns beräkningar av kostnader.

Det har kunnat ses en ökning gällande neuropsykiatriska diagnoser, exempelvis asberger, vilket är en grupp som tidigare inte varit så framträdande. Ökningen gör att det kan behövas ny kompetens och anpassade insatser.

Det ses som en utmaning att hantera nya behov och det behövs en diskussion kring bedömningar och hur behoven ska kunna tillgodoses på bästa sätt.

Vissa insatser går enligt uppgift inte att planera för. Särskilt gäller det personer som ansöker om förhandsbesked gällande insatser. Enligt LSS ska sådant förhandsbesked ges om personen avser att bosätta sig i kommunen (men idag inte är det). Det

finns då ingen möjlighet för nämnden att på förhand planera för en insats.

2.5 Samverkan

Enligt intervju sker den främsta samverkan kring individärenden. En stor del av samverkan sker med skolan men även med individ- och familjeomsorgen.

Det finns en önskan från den verkställande enheten att en bättre dialog skulle finnas med biståndsenheten, kring hur behoven ser ut. Det ses som extra viktigt eftersom behoven av utformningen av insatser till viss del förändrats. Enligt intervju är det idag begränsat till kommunikation genom verksamhetssystemet.

3. Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att det finns förbättringsmöjligheter gällande nämndens beredskap för ökade behov inom LSS.

Det görs inte dokumenterade kartläggningar eller prognoser. Vi bedömer att sådana bör göras för att nämnden ska kunna följa hur behovet beräknas se ut. För att möta ett ökat behov gällande insatser som exempelvis boende krävs en process som tar flera år och därför är det viktigt att ha en god framförhållning.

Genom träffar med skolan erhålls information om kommande behov, exempelvis när det gäller ungdomar som kan tänkas behöva boende efter gymnasieskolan. Den informationen dokumenteras inte.

Det har skett en ökning av behov men också en förändring av behovet. Med anledning av detta anser vi att det bör göras en översyn av processen för planering, beslut och verkställande av LSS-insatser. Både den verktällande enheten och biståndsenheten bör delta i det arbetet. I arbetet bör det ingå att skapa kriterier för bedömningar.

Nämnden får information om gynnande beslut som inte kunnat verkställas varje månad.

Vilken information som nämnden begär kring framtida behov är oklart.

Samverkan sker idag till viss del, inom nämnden och med skolan men det gäller främst individärenden. Vår bedömning är att samverkan kan förbättras och ske mer strukturerat, både inom nämnden och med andra nämnder.

3.1. Rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer

- Det bör genomföras strukturerade kartläggningar och prognoser kring kommande behov och ansvarsfördelningen för det arbetet måste klargöras.
- På grund av ökade och förändrade behov bör nämnden göra en översyn av processen för planering, beslut och verkställande av LSS-insatser.
- En strukturerad samverkan behöver etableras, både inom nämnden och mellan nämnden och andra nämnder.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related companies. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of the legal structure of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. With a globally connected network of member firms in more than 150 countries and territories, Deloitte brings world-class capabilities and high-quality service to clients, delivering the insights they need to address their most complex business challenges. Deloitte's more than 225,000 professionals are committed to making an impact that matters.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.